

WILEY

The Scandinavian
Journal of Economics

Diskontopolitiken och statens penningbehof

Author(s): Gunnar Silverstolpe

Source: *Ekonomisk Tidskrift*, Årg. 20, häft 6 (1918), pp. 219-220

Published by: Wiley on behalf of The Scandinavian Journal of Economics

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3437872>

Accessed: 26-06-2016 01:23 UTC

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at

<http://about.jstor.org/terms>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Wiley, The Scandinavian Journal of Economics are collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Ekonomisk Tidskrift*

Diskontopolitiken och statens penningbehof.

Af Gunnar Silverstolpe.

Det finns i professor Davidsons »Spridda studier angående prisnivåstegringen» (E. T., häft. 4) en sats, som gifvit mig anledning till några reflexioner af i viss mån kritisk innebörd. På sidorna 127—129 bevisar författaren en tes, som på sidan 129 resumeras i följande ordalag:

En riktig diskontopolitik kan sålunda förhindra, att en tilltagande knapphet på realkapitalet föranleder en höjning af prisnivån, oberoende af om denna ökning af knappheten förorsakas af staten eller framkallas af missväxt eller andra kalamiteter, tilltagande slösaktighet hos befolkningen eller genomgripande och omfattande uppfinningar.

Af den föregående framställningen att döma synes det vara professor Davidsons mening, att staten under alla förhållanden skulle kunna täcka sitt penningbehof genom upplåning enbart, utan att anlita inflationens utpressningssystem, om blott vederbörande centralbank ville föra en riktig diskontopolitik.

Detta är emellertid inte så säkert. Som bekant växer inte det frivilliga sparandet ständigt, om räntefoten successivt höjes. Förr eller senare når räntefoten en höjd, vid hvilken sparandet rent af undergår en absolut minskning. Detta beror på att när kapitalräntan är hög, lofvar redan en ringa kapitalbildning en jämförelsevis riklig inkomst i framtiden.

Det kan alltså tänkas, att när statens penningbehof sträcker sig till hälften eller två tredjedelar af nationalinkomsten, det icke längre finnes någon räntefot, som kan framlocka det erforderliga frivilliga sparandet. Att det däremot alltid finnes någon räntefot, som kan afskräcka statens konkurrenter om sparandet, d. v. s. privata företagare, från att fortsätta konkurrensen, faller af sig själf.

Resonemanget har, om det är riktigt, en utomordentlig aktualitet i dessa tider, då de krigförande staterna äro tvungna att på det ena eller andra viset förskaffa sig dispositionsrätten öfver större delen af nationalinkomsten i och för finansiering af kriget. Professor Wicksell har flera gånger i tidningsartiklar gjort gällande, att de krigförande drifva en oförsvarlig finanspolitik, då de bestjåla vederbörande medborgare med hjälp af valutainflation i stället för att upptaga verkliga lån, låt vara till mycket

hög räntefot, som dock i framtiden kunde nedsättas genom konvertering. Frågan är dock just, huru mycket som skulle kunna erhållas genom verkliga lån. Måhända skulle exempelvis Tysklands krigskostnader kunna täckas genom upplåning i vanlig ordning vid en räntefot af 15 à 25 %, utan att sedelpressens hjälp behöfde anlitas. Måhända skulle icke en aldrig så hög räntefot kunna aflocka de otaliga små inkomsttagarna det nödvändiga sparandet. Och det är alla de små inkomsterna, som betala hufvudparten af krigskostnaderna. Utan en extraordinär konsumtionsinskränkning inom de breda lagren kunna icke de för ett modernt krig nödvändiga jättesummorna uppbringas.

Jag är därför böjd att tro, att valet mellan olika finansieringsmetoder icke är så fritt, som man kunde föreställa sig. I ett land som Ryssland med ytterst låg inkomst pr hufvud af befolkningen och ytterst oelastiskt skatteväsen kan inte ett krig finansieras annat än med hjälp af ständigt nya sedefmissioner, hvilka till gagnet utgöra en form af beskattning. I de ekonomiskt mera utvecklade länderna bör en på den teoretiskt riktiga räntepolitiken grundad upplåning kunna täcka en större del af krigskostnaderna. Hvad som icke står att erhålla på den vägen, måste en sund finanspolitik anskaffa genom nya skatter. Den riktiga skattepolitiken blir alltså i sista hand den räddning undan inflationen, som en riktig diskontopolitik eventuellt icke ensam kan åstadkomma.

När Ludvig Filips minister Jacques Lafitte berömmar lånemetoden på beskattningsmetodens bekostnad i den kända vändningen »skatten tar kapitalet, där det icke finns, lånet, där det finns», så må det påminnas om, att ett nutida krig just måste taga kapitalet till stor del — där, hvarest det icke finns, nämligen hos de breda befolkningslagren.

På de svenska förhållanden, som professor Davidson närmast afsett med sin uppsats, ha naturligtvis ofvanstående reflexioner ingen direkt tillämpning. Då emellertid författaren själf vanligen plägar draga ut en teoretisk undersöknings linjer till den största tänkbara allmängiltighet, har jag trott mig böra fästa uppmärksamheten vid en lucka i hans resonemang.

